

Landsbygdsnätverket 2021-2027

Underlag vid styrgruppsmöte den 26 mars 2020
Sammanställt av Landsbygdsnätverkets kansli



Ett nätverk för en nationell strategi för båda pelarna i EUs gemensamma jordbrukspolitik

Jordbrukspolitiken har två pelare



Enligt förslag till CAP -rådsförordning
+ Nätverk för havs- och fiskeri-programmet (under diskussion)
+ Nätverk som främjar livsmedelsstrategin (med tanke på att CAP är ett viktigt verktyg för strategin)
+ Plattform för samarbete mellan offentlig sektor och civilsamhällets organisationer (enligt rådande nationell landsbygds politik formulerad i landsbygdspropositionen)

Nätverket ska

- **Öka deltagandet** av alla relevanta intressenter i utformningen och genomförandet av CAP strategiska planen, samt underlätta lärande mellan intressenter. *Mål enligt förslag till rådsförordning för CAP*
- **Förbättra kvaliteten** i genomförandet av CAP strategiska planen. *Mål enligt förslag till rådsförordning för CAP*
- Bidra till **informationen till allmänheten och potentiella stödmottagare** om CAPs finansieringsmöjligheter. *Mål enligt förslag till rådsförordning för CAP*
- **Främja innovation** inom jordbruk och landsbygdsutveckling och stödja inkludering och samverkan mellan alla intressenter i kunskapsutbyte och kunskapsuppbyggnadsprocesser. *Mål enligt förslag till rådsförordning för CAP*
- Stödja **förmågan** hos alla intressenter till att **följa upp och utvärdera**. *Mål enligt förslag till rådsförordning för CAP*
- Bidra till **spridningen av resultaten** av CAP: s strategiska planer. *Mål enligt förslag till rådsförordning för CAP*
- Vara **plattform för samarbete mellan offentlig sektor och civilsamhällets organisationer** för att utveckla kunskaper och arbetssätt. *Enligt Landsbygdspropositionen*

Dessutom diskuteras att

- **Involvera intressenter i havs- och fiskeri-programmet** och tillämpa ovanstående mål även för dem. *Om vi fortsätter vara ett nätverk även för det programmet.*
- Förstärka **nätverkande och samordning inom hela livsmedelskedjan**, eftersom CAP blir ett centralt verktyg för genomförande av livsmedelsstrategin.

Den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) ska

- garantera lantbrukarna en skälig inkomst
- öka konkurrenskraften
- omfördela makten i livsmedelskedjan
- motverka klimatförändringen och klimatanpassa jordbruket
- vårda miljön
- bevara landskap och biologisk mångfald
- stödja generationsskiften
- bidra till en levande landsbygd
- skydda folkhälsan och matens kvalitet.

Livsmedelsstrategin ska

- Skapa en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan.
- samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.
- Produktionsökningen, både
- Produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel.
- Minska sårbarheten i livsmedelskedjan.

Havs- och fiskeripolitiken ska

- Främja hållbart fiske och bevara marina biologiska resurser
- Främja hållbara vattenbruk och marknader för fiske- och vattenbruksprodukter
- Möjliggöra en hållbar blå ekonomi och främja välmående kustsamhällen genom leadermetoden
- Stärka den internationella världshavsförvaltningen och möjliggöra trygga, säkra, rena och hållbart förvaltade hav

Den nationella landsbygdspolitiken ska

- En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.
- Landsbygdernas förmåga att ta till vara förutsättningarna för företagsamhet och sysselsättning är långsiktigt hållbar, samtidigt som miljömålen nås. Landsbygderna bidrar till en positiv utveckling av Sveriges ekonomi.
- Landsbygderna bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljö kvalitetsmål uppfylls.
- Likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna.

Nätverkets arbetsuppgifter

(med utgångspunkt från rådsförordning och med tillägg som beaktar ett vidare uppdrag)

- **Samla, analysera och sprida information och om goda exempel som genomförts med stöd från CAP strategin liksom analyser av utvecklingen** inom jordbruket och andra landsbygdsområden som är relevanta för de specifika målen för CAP, nationell landsbygdspolitik, livsmedelsstrategin samt havs- och fiskeriprogrammet.
- Skapa plattformar, forum och events för att **facilitera erfarenhetsutbyte och lärande mellan intressenter**, inklusive när så är relevant, utbyte med nätverk i tredje land.
- Samla information och facilitera spridningen av den, liksom **nätverkande mellan leadergrupper, men också operativa innovationsgrupper** samt motsvarande strukturer och projekt.
- **Stöd till samarbetsprojekt mellan operativa innovationsgrupper, mellan leadergrupper** och mellan liknande strukturer för lokal utveckling, inklusive internationellt samarbete.
- **Skapa länkar till andra EU finansierade strategier och nätverk.**
- **Bidra till den vidare utvecklingen av CAP** och förberedelserna av framtida CAP Strategic Plan period.
- **Delta i och bidra till Europeiska CAP nätverkets aktiviteter.**

Moget nätverk med engagerade medlemmar

1. En grundläggande utgångspunkt är EUs och de nationella behoven av att öka olika aktörers motivation, förmåga, engagemang och samarbete för att nå de jordbrukspolitiska och landsbygdspolitiska målen. Det är därför **offentliga medel** avsätts för verksamhet i nätverket.
2. Nätverkets bidrag till kapacitetsbyggande är att vara **plattformen** där olika aktörer möts för att knyta
- kontakter, lära sig av varandra och för att samarbeta.
3. Men det räcker inte. Plattformen fungerar bara om aktörerna är engagerade och beredda att aktivt delta. Mervärdena med att delta måste därför vara tydliga. Motivationen ökar med möjligheten att påverka verksamheten och hur tillgängliga resurser prioriteras, d.v.s. genom ett **gemensamt ägarskap**.

Landsbygdsnätverkets unika roll i relation till andra nätverk - med landsbygdsutveckling som fokus

- **Gemensamt ägarskap** - Givet de övergripande målen och uppgifterna, är det intressenternas (medlemmarnas) behov, prioriteringar och nytta som styr. Det är också de som till merparten genomför verksamheten.
- **Holistisk plattform** - Binder ihop olika delar av landsbygdsutveckling (jordbruk med annan landsbygdsutveckling, gröna med blå näringar, offentliga aktörer med andra aktörer, ekonomisk med social och miljömässig hållbar utveckling).
- **Neutral plattform** – Olika intressen möts och samarbetar utan att något ”särintresse” äger agendan.
- **Flernivåplattform** – Skapar möten och samarbeten mellan lokal, regional och nationell nivå, exempelvis mellan kommuner, leadergrupper, länsstyrelser, regioner, nationella medlemsorganisationer och myndigheter samt deras avdelningar och personal på flera nivåer.
- **Knyter ihop och förstärker andra nätverk** – Har pengar för att komplettera och förstärka mervärden som andra nätverk skapar och som får dem att samverka. Det leder till minskad risk för dubbelarbete.
- **Jämbördiga förutsättningar för att delta** - Har pengar för att täcka icke-statliga intresseorganisationers (medlemmars) kostnader som uppstår när de gör insatser i nätverket.

Förslag om ett sammanhållet nätverk med bredd + fördjupning

- Ett brett Landsbygdsnätverk med störst fokus på jordbruk och livsmedelskedjan men även med intressenter inom fiske och vattenbruk samt bred landsbygdsutveckling inklusive lokalt ledd utveckling.
- Ett nätverk som knyter ihop nödvändiga aktörer för att bidra till EUs Green deal, Farm to Fork, Rural Vision och Smart Villages.
- Ett nätverk som verkar för landsbygdsutveckling där alla är inkluderade oavsett ålder, kön eller etnicitet.
- Ett nätverk som har delnätverk för att kunna jobba med såväl bredd som djup, exempelvis ett delnätverk som samlar aktörer i hela livsmedelskedjan och ett delnätverk för exempelvis Smarta landsbygder. Det ska finnas aktiviteter som skapar synergier mellan delnätverken.
- Ett nätverk som har en kontaktpunkt (kansli) för sina medlemmar ("delägarna"). Kontaktpunkten ska bidra till att stärka kopplingar mellan förvaltning av EU-programmen och samordningsuppdrag för landsbygdspolitiken och livsmedelsstrategin.

Frågor att diskutera vid styrgruppsmötet

- Vad fungerar bra och vad kan bli bättre jämfört med nuvarande nätverk?
- Vad är för- och nackdelar med ett brett nätverk enligt förslag?
- Vilka nya aktörer behöver involveras?
- Hur kan ett nätverk förstärka och samordna för att minska risker för dubbelarbete?

Exempel i relation till förvaltningsmyndigheter och handläggande myndigheter, till andra som driver nätverk inom Agricultural Knowledge and Innovation System AKIS, till Tillväxtverkets samordningsuppdrag inom livsmedelsstrategin och landsbygdspolitiken, till de nätverk som exempelvis LRF och Hela Sverige ska Leva utgör.

Viktiga steg i fortsatt process

- Inspel under 2020 till strategisk plan där nätverket ska beskrivas enligt följande rubriker:
 - *Summary overview and objectives of the National CAP Network, including activities to support knowledge flows within the AKIS.*
 - *Structure, governance and operation of the National CAP Network.*
- Dialog och behovsinventering under 2020 bland medlemmar och andra relevanta intressenter.
- Utforma och fastställa Aktivitetsplan för förlängnings- och övergångsåret 2021. (Beslutas vid styrgruppens möte i december.)